EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 7.10.2019
COM(2019) 449 final

POROČILO KOMISIJE

EVROPSKEMU PARLAMENTU

o dejavnostih in posvetovanjih usklajevalne skupine za preprečevanje mučenja v skladu s členom 31 Uredbe (EU) 2019/125 o trgovini z določenim blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni, mučenje ali drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje

1. Uvod

V skladu s členom 31(4) Uredbe (EU) 2019/125 z dne 16. januarja 2019 o trgovini z določenim blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni, mučenje ali drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje[1] (v nadaljnjem besedilu: Uredba), mora Komisija Evropskemu parlamentu predložiti letno poročilo o dejavnostih, preverjanjih in posvetovanjih usklajevalne skupine za preprečevanje mučenja. Nadalje določa, da se pri pripravi letnega poročila ustrezno upošteva potrebo po tem, da se ne sme spodkopavati komercialnih interesov fizičnih ali pravnih oseb.

Glede na precej omejene informacije v letu 2017 to poročilo vsebuje informacije o dejavnostih usklajevalne skupine za preprečevanje mučenja v letih 2017 in 2018, torej v obdobju od začetka veljavnosti Uredbe (EU) 2016/2134 z dne 23. novembra 2016, s katero je bila skupina ustanovljena.

2. Regulativni okvir

Uredba poudarja zavezo EU k odpravi mučenja in smrtne kazni. Prepoveduje izvoz in uvoz blaga, posebej zasnovanega za izvrševanje smrtne kazni, mučenje ali drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje. Zahteva tudi, da pristojni organi držav članic EU za izvoz blaga, ki bi se lahko uporabljalo za mučenje in drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje, izdajo predhodno izvozno dovoljenje.

Seznami prepovedanega in nadzorovanega blaga so navedeni v prilogah II, III in IV k Uredbi.

Uredba je bila enkrat spremenjena v obdobju, ki ga zajema to poročilo. Delegirana uredba Komisije (EU) 2018/181 z dne 18. oktobra 2017[2] je dodala Dominikansko republiko, São Tomé in Príncipe ter Togo na seznam namembnih držav, za katere se uporablja splošno izvozno dovoljenje Unije (trenutno Priloga V)[3].

3. Dejavnosti usklajevalne skupine za preprečevanje mučenja

[1] Uredba o trgovini z določenim blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni, mučenje ali drugo okrutno, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje, je bila sprejeta 30. julija 2005 (Uredba (ES) št. 1236/2005). Večkrat je bila spremenjena. Nazadnje je bila spremenjena z Uredbo (EU) 2016/2134 z dne 23. novembra 2016 in pozneje kodificirana kot Uredba (EU) 2019/125 z dne 16. januarja 2019 (UL L 30, 31.1.2019, str. 1).

[2] UL L 40, 13.2.2018, str. 1.

[3] Splošno izvozno dovoljenje Unije se uporablja za izvoz v države, ki so odpravile smrtno kazen za vsa kazniva dejanja in to odpravo potrdile z mednarodno zavezo, če so izpolnjeni pogoji in zahteve za uporabo tega dovoljenja. Kar zadeva države, ki niso članice Sveta Evrope, ta seznam vključuje države, ki so ne samo odpravile smrtno kazen za vsa kazniva dejanja, ampak tudi ratificirale drugi izbirni protokol k Mednarodnemu paktu o državljanskih in političnih pravicah brez pridržka.

Usklajevalna skupina za preprečevanje mučenja je bila ustanovljena z Uredbo (EU) 2016/2134 Evropskega parlamenta in Sveta, da bi preučila vprašanja v zvezi z uporabo Uredbe.

Skupina služi za platformo, na kateri bi strokovnjaki držav članic in Komisija izmenjavali informacije o upravnih praksah in razpravljali o vprašanjih razlage te uredbe, tehničnih vprašanjih glede blaga na seznamih, razvoju, povezanem s to uredbo, in vseh drugih vprašanjih, ki bi se utegnila pojaviti. Poleg tega se Komisija pri pripravi delegiranih aktov posvetuje z usklajevalno skupino za preprečevanje mučenja v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje[4].

Usklajevalna skupina za preprečevanje mučenja se je v poročevalskem obdobju sestala dvakrat, in sicer 12. julija 2017 in 28. junija 2018, da bi izmenjala informacije o številnih aktualnih vprašanjih v zvezi z izvajanjem Uredbe.

3.1. Obvestila o zavrnitvah in prepovedanih izvoznikih

Usklajevalna skupina za preprečevanje mučenja je opravila tehnično izmenjavo informacij o orodjih, ki so na voljo v elektronskem sistemu za dvojno rabo (DUeS – *Dual-Use electronic system*), ki je varen in šifriran sistem, ki ga je vzpostavila Komisija za izmenjavo nekaterih informacij med pristojnimi organi. Člen 23(5) Uredbe zahteva, da pristojni organi v državah članicah Evropske unije uporabljajo elektronski sistem za dvojno rabo za sporočanje informacij o primerih, v katerih je bil zahtevek za izvozno dovoljenje zavrnjen (tako imenovane zavrnitve).

V elektronskem sistemu za dvojno rabo so bila uvedena nova orodja za uradno obveščanje, da bi se uskladil z Uredbo (EU) 2016/2134 Evropskega parlamenta in Sveta[5]. Orodja omogočajo pristojnim organom, da sporočijo:

i) podatke o izvoznikih, ki jim je bilo prepovedano uporabljati splošno izvozno dovoljenje Unije (člen 20(1));
ii) podatke o tehnični pomoči, za katero ni bilo izdano dovoljenje (člen 15(1)(a) in člen 19(1)(a)) ter
iii) podatke o posredniških storitvah, za katere ni bilo izdano dovoljenje (člen 15(1)(b) in člen 19(1)(b)).

3.2. Obveznost predhodnega dovoljenja iz členov 15 in 19 v zvezi s tehnično pomočjo in posredniškimi storitvami

V zvezi z obveznostjo predhodnega dovoljenja za nekatere tehnične pomoči in posredniške storitve, določene v členih 15 in 19 Uredbe, so je od članic usklajevalne skupine za preprečevanje mučenja zahtevalo, da si izmenjajo vse smernice, ki so jih morda razvile v zvezi s temi vprašanji, vključno z opredelitvijo nekaterih izrazov, kot sta „posrednik“ in „izvajalec tehnične pomoči“.

[4] UL L 123, 12.5.2016, str. 1.
[5] UL L 338, 13.12.2016, str. 1.

3.3. Izvrševanje prepovedi iz členov 8 in 9 v zvezi s trgovskimi sejmi in oglaševanjem

Usklajevalna skupina za preprečevanje mučenja je opravila tehnično izmenjavo informacij o prepovedih iz členov 8 in 9 Uredbe v zvezi s trgovskimi sejmi in oglaševanjem. Te prepovedi so bile vključene v spremembo Uredbe iz leta 2016. Veljati so začele 16. decembra 2016. Izmenjava se je nanašala zlasti na možne smernice za zadevne organe in načine izvrševanja. Ugotovljeno je bilo, da se je poročalo o primerih, ko se je blago oglaševalo na nekaterih spletnih straneh evropskih izvajalcev, kar bi lahko pomenilo, da obseg prepovedi iz Uredbe ni zadosten.

3.4. Globalno združenje za prepoved trgovine z izdelki za mučenje

Usklajevalna skupina za preprečevanje mučenja je bila obveščena o glavnem dogajanju v zvezi z Globalnim združenjem za prepoved trgovine z izdelki za mučenje[6]. Globalno združenje, ki ga spodbuja Evropska unija ter kosponzorirata Argentina in Mongolija, je bilo ustanovljeno 18. septembra 2017, ko je 57 članic sprejelo politično izjavo o njegovih temeljnih načelih, vključno z zavezo, da bo sprejelo učinkovite ukrepe za omejevanje trgovine z blagom, ki se uporablja za mučenje in smrtno kazen, v okviru nacionalne zakonodaje in učinkovitega izvrševanja.

Namen te pobude je opozoriti na Uredbo EU in spodbuditi druge države, da sprejmejo podobne trgovinske ukrepe za zaustavitev ali omejitev svetovne trgovine z blagom, ki se uporablja za smrtno kazen in mučenje. Globalnemu združenju so se pridružile vse države članice EU in 30 drugih držav.

6 http://www.torturefreetrade.org/